

Számunk szerzői

Bagi Zoltán	<i>levéltáros, Csongrád Megyei Levéltár, Szeged</i>
Bostan, İdris	<i>történész, İstanbul Üniversitesi, İstambul, Törökország</i>
Csíkos Gergely	<i>turkológus, Szeged</i>
Demény Lajos	<i>történész, Bukarest, Románia</i>
Dér Terézia	<i>klasszika filológus, SZTE, Szeged</i>
Elter András	<i>egyetemi hallgató, ELTE, Budapest</i>
Emecen, Feridun M.	<i>történész, İstanbul Üniversitesi, İstambul, Törökország</i>
Font Zsuzsa	<i>irodalomtörténész, SZTE, Szeged</i>
Hadnagy Szabolcs	<i>PhD hallgató, SZTE, Szeged</i>
Keller Márkus	<i>egyetemi hallgató, ELTE, Budapest</i>
Koltai Gábor	<i>egyetemi hallgató, ELTE, Budapest</i>
Kosztai László	<i>történész, SZTE, Szeged</i>
Miskolczi Ambrus	<i>történész, ELTE, Budapest</i>
Nazır, Bayram	<i>történész, Kütahya Üniversitesi, Kütahya, Törökország</i>
Pál Judit	<i>történész, Babeş–Bolyai Egyetem, Kolozsvár, Románia</i>
Papp Sándor	<i>történész, KGRE–SZTE, Budapest–Szeged</i>
Sáringer János	<i>PhD hallgató, SZTE, Szeged</i>
Sofuoğlu, Ebubekir	<i>történész, Sakarya Üniversitesi, Eskişehir, Törökország</i>
Tonk Sándor	<i>történész, Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem</i>
Tóth Sándor László	<i>történész, SZTE, Szeged</i>
Ugrai János	<i>PhD hallgató, DE, Debrecen</i>
Várkonyi Gábor	<i>történész, ELTE, Budapest</i>
Zombori István	<i>történész, Móra Ferenc Múzeumi, Szeged</i>

Fordításokat NOVÁK GYÖRGY, PAPP SÁNDOR és VAJDA ZOLTÁN készítette

CONTENTS

Essays

- BOSTAN, IDRIS
Activities at the Imperial gun-foundry (Tophâne-i Âmire) in the early 16th century. Translated by Sándor Papp 5
- EMECEN, FERİDUN M.
The steppe borders of the Ottoman Empire and the exit to Moldova. Translated by Sándor Papp 21
- UGRAI, JÁNOS
Tracing an eighteenth-century students' revolt 30
- VÁRKONYI, GÁBOR
English peace mediation and the Polish–Turkish talks during the Fifteen Years' War, 1593–1598 44
- ZOMBORI, ISTVÁN
The campaign of 1532 and Charles V 63

Workshop

- MISKOLCZY, AMBRUS
The road of the Romanian nation from a baroque system of estates to modern liberalism in Transylvania and Hungary 86
- NAZIR, BAYRAM
Attempts at rescuing Kossuth Lajos from Kütahya and the counter measures taken by the Ottoman Empire. Translated by Sándor Papp 97
- SOFUOĞLU, EBUBEKİR
The Ottoman Empire and its refusal to extradite the Hungarian émigrés. Translated by Sándor Papp 101
- DÉR, TERÉZIA
Thoughts on a Saint Stephen sequence 109

Sources

- HADNAGY, SZABOLCS–PAPP, SÁNDOR
A peacemaking attempt in 1601, during the Fifteen Years' war . 118

Beyond the borders

- FONT, ZSUZSA
In Memoriam Sándor Tonk 154
- A posthumous interview with historian Sándor Tonk by László Koszta 155
- A selected bibliography of Sándor Tonk's works 164

Reviews

Maps in the service of anti-Ottoman defense (Pálffy Géza: <i>Európa védelmében. Haditérképészet a Habsburg Birodalom magyarországi határvidékén a 16–17. században. Pápa, 2000. 162.</i>)	
BAGI, ZOLTÁN	166
Historical perspectives in the pursuit of self-identity (Borsi Kálmán Béla: <i>Polgárosodott nemes avagy [meg]nemesedett polgár. Írások a „nemesi polgárosodás” témaköréből. Jelenkor Kiadó. Pécs 2002. 192 oldal + 11 fénykép.</i>)	
DEMÉNY, LAJOS	170
Charivari at Bercel and microhistory (Für Lajos: <i>A berceli zenebona, 1784. Kísérlet a történelmi pillanat megragadására. Osiris kiadó, Budapest, 2000. 504.</i>)	
KELLER, MÁRKUS–KOLTAI, GÁBOR–ELTER, ANDRÁS	175
The quantitative research method and urbanization in Transylvania (Sonkoly Gábor: <i>Erdély városai a XVIII–XIX. században. L’Harmattan – Atelier, Budapest, 2001. [Atelier füzetek, 2.]</i>)	
PÁL, JUDIT	183
The relationship of Transylvania and the Ottoman Porte in today’s Romanian historiography (Cristina Feneşan: <i>Constituirea principatului autonom al Transilvaniei. Editura Enciclopedică, Bucureşti, 1997. 347.</i>)	
PAPP, SÁNDOR	189
Hungary and Spain in ministerial reports (19 th –20 th centuries) (<i>A magyar kérdés. Spanyol követi jelentések Bécsből 1848–1868. A bevezetőt írta és a kötetet szerkesztette: Anderle Ádám. Hispania Kiadó, Szeged, 2002.; A Marosy iratok. Magyar királyi követség Madridban 1948–1957. Szerkesztette: Anderle Ádám. Szeged, 2002.</i>)	
SÁRINGER, JÁNOS	196
The life and times of the “grand poor innocent priest” (Horn Ildikó: <i>Báthory András. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2002. 262.</i>)	
TÓTH, SÁNDOR LÁSZLÓ	208
<i>Authors</i>	213

MODERNKORI TÖRTÉNELEM DOKTORI PROGRAMJA

A modernkori doktori program az SZTE Történelem Doktori Iskola keretében működik, melynek vezetője dr. Kristó Gyula akadémikus. A program a XVI–XX. századi magyar és egyetemes történelmet öleli át. Vezetője: dr. Anderle Ádám, az MTA doktora, tanszékvezető egyetemi tanár.

Keretében öt alprogram szerveződött:

- a) **XVI–XVIII. századi magyar történelem**
vezetője: Dr. Tóth Sándor kandidátus, tanszékvezető egyetemi docens
- b) **XIX–XX. századi magyar történelem**
vezetője: Dr. Marjanucz László kandidátus, tanszékvezető egyetemi docens
- c) **Európa és a Nyugat-Mediterráneum története**
vezetője: Dr. J. Nagy László, az MTA doktora, tanszékvezető egyetemi tanár
- d) **Kelet-Európa és a Balkán története**
vezetője: Dr. Sajti Enikő, az MTA doktora, egyetemi tanár
- e) **Az ibér világ története**
vezetője: Dr. Anderle Ádám, az MTA doktora, egyetemi tanár

Mint az alprogramok is utalnak erre, a program nem vállalja fel, hogy az egyetemes történelem egészét illetően fogadjon doktoranduszokat. Döntően a programban részt vevő oktatók kutatási tapasztalatai és az alprogramok kutatási irányai határozzák meg felvételi feltételeinket.

Jelenleg 28 doktorandusz tanul és kutat programunkban, az új 2003/4-es tanévben 3 ösztöndíjas és 7 önköltséges hallgatót fogadtunk.

* * *

A HISPÁNIA KIADÓ (Szeged) történelmi tárgyú könyvei 2001–2002

A magyar-katalán kapcsolatok ezer éve. (szerk. Anderle Ádám). **Kutatási Közlemények**, III. k., MTA-SZTE Hispanisztika Kutatócsoport, p. 121

Brachfeld F. Olivér: Árpádházi Jolánta, Aragónia királynéja. 3. kiadás (Brachfeld Olivér műveinek bibliográfiájával), p. 108

Anderle Ádám: Spanyolország messzire van? p. 134

Tóth Ágnes: Angol-amerikaiak Felső-Kaliforniában a mexikói időszakban, 1821–1848. p. 207

Anderle Ádám: Latin-Amerikai utakon. p. 162

Kecskés Péter Pál: Honvédnapló a keleti frontról. 1942. július 26–október 19. (Sajtó alá rendezte Pihurik Judit). p. 109

A magyar kérdés. Spanyol követi jelentések Bécsből, 1848–1868. (Összeállította és szerkesztette Anderle Ádám). p. 258

A Marosy-iratok. Magyar királyi követség Madridban, 1948–1957. (Összeállította és szerkesztette Anderle Ádám). p. 215

Az AETAS történettudományi folyóirat. Megjelenik évente négy alkalommal. Kiadója az AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület. A lap főként történeti tárgyú tanulmányokat, forrásokat, kritikákat, ismertetéseket, interjúkat közöl, de szívesen fogad írásokat a társadalomtudományok más ágaiból is.

*

Az AETAS megjelenését döntően alapítványi támogatás teszi lehetővé. Az AETAS több vagy akár egy száma is megrendelhető a szerkesztőség címén.

A folyóirat előfizetési díja egy évre 1200 Ft+postaköltség.

A lap ára egy szám megrendelése esetén 300 Ft+postaköltség, könyvesboltban 400 Ft.

*

Az AETAS-t a szerkesztőség terjeszti. A lap megvásárolható országosan újságárusoknál, valamint:

Budapest: Magiszter Könyvesbolt, V. ker., Városház u. 1.; Kis Magister Könyvkereskedés, V. ker., Magyar u. 40.; Balassi Könyvesbolt, II. ker., Margit utca 1–3.; Eötvös Könyvesbolt, V. ker., Kecskeméti u. 2.; Írók Boltja, Parnasszus Kft., Andrássy út 45.; Atlantisz Könyvesbolt, V. ker., Váci utca; ELTE BTK könyvtár, Piarista köz 1.; Osiris Könyvesbolt, V. ker., Veres Pálné u.; Könyvtárellátó Kht., XIII. ker., Váci út 19.; Lapker Rt., IX. ker. Táblás u. 32.; Don Quijote Könyvklub Kft., V. ker., Hercegprímás u. 18.; Magyar Könyvklub Rt., I. ker., Márvány u. 17.

Szeged: Katedrális Bt., Sík Sándor Könyvesbolt, Oskola u. 27., Könyv- és Jegyzetbolt, Dugonics tér 12.; Egyetemi könyvtár, Petőfi S. sgt.; JGYF Kiadó Jegyzetbolt, Boldogasszony sgt. 6.; Tolkien Könyvesbolt, Kossuth L. sgt. 1.

Miskolc: Fókusz Könyvesbolt, Pátria üzletház; Bibliofil Kft., Kazinczy Könyvesbolt, Széchenyi u. 33.
Pécs: PTE Iskolaszövetkezet Könyvesbolt, Ifjúság út 6.; PTE Társadalomtudományi Szakkönyvtár, Rókus u. 2.

Szombathely: Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola jegyzetboltja
Károli Gáspár tér

Debrecen: Déri Múzeum, Déri tér 1.

*

Kiadja az AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület

6701 Szeged, Pf. 1179.

Telefon: 62/544-000/31-85

e-mail: actas@mail.u-szeged.hu

<http://www.lib.jgytf.u-szeged.hu/actas/>

Felelős kiadó: Deák Ágnes

Olvasószerkesztő: Benkes Réka

Szerkesztőségi titkár: Tóth Klára

Technikai szerkesztés: Petit Irodalmi Stúdió

A borítót tervezte: Szekeres Ferenc

ISSN 0237-7934

Bolti ár: 400,- Ft

Előfizetőknek: 300,- Ft

Élete nagy művén dolgozott (Gheorghe Șincai) és azt akarta közzé tenni: „A románok és más népek krónikája”-t, még hozzá latinul. Közben az 1780-as nyelvtant dolgozta át és adta ki újra, azon önkritikus megjegyzéssel, hogy kis híján „a franciához hasonlóvá tettük a dákó-román nyelvet”. De ő is úgy járt, mint Micu, hatalmas történelmi munkájának csak kis töredékét tudta közzé tenni a kalendáriumban. Ellene már a cenzúra lépett fel. Az állami rend felforgatásával vádolták. Néhány év múlva mennie kellett. Úgy érezte, szabadulni akarnak tőle, mert öreg. Valójában megint csak - a kelleténél több - konfliktusba keveredett. Nem véletlen, hogy gazdasági tanácsadó könyvecskéjében a méhek világát az ideális társadalom képeként mutatta fel. Megtért ahhoz az Abaúj megyei Wass családhoz, ahol korábban nevelősködött és alaposabb gazdasági ismeretekre tett szert. A magányos üstökös - ahogy egyik életrajzírója nevezte - sok keserűséggel mérlegelte a múlt és a jelen összefüggéseit. Amikor az 1526. évi esztendő fejleményeit eszetele, így fakadt ki: „Ez az az év, amikor kis híja, hogy nem pusztult el az egész magyar királyság, amikor úgy elvált Erdély Magyarországtól, hogy egészen a mai napig, amikor ezeket a sorokat írom 1809. december 13-án Szinyén Abaúj Megyében, még nem egyesültek, szegény erdélyi románok nagy kárára, akik ezen különválás miatt még ma is nyögnek a földesurak nehéz igája alatt (bár a jobbágság megszűnt [mármint az örökös jobbágság]) hiszen nincs semmiféle úrbéri szabályozás, mint Magyarországon.” Azt sem titkolta, hogy mivel tartozik a Wass családnak: „Ha ez a család nem lenne, akkor az én románjaim segítségével sohasem írtam volna meg ezt a krónikát, de el is égettem volna, annyira megszorítottak a románok, akiktől segítséget vártam.”

Miskolczy Ambrus tanulmányát számunk 86-96. oldalán olvashatják.